

Wiad. entomol.	30 (4): 211-222	Poznań 2011
----------------	-----------------	-------------

Nowe dane o rozmieszczeniu chrząszczy z rodziny
czarnuchowatych (Coleoptera: Tenebrionidae)
na Nizinie Wielkopolsko-Kujawskiej.
Część 3: Tenebrioninae

New records of darkling beetles (Coleoptera: Tenebrionidae)
on the Wielkopolska-Kujawy Lowland.
Part 3: Tenebrioninae

Marek BUNALSKI¹, Szymon KONWERSKI², Marek PRZEWOŹNY³,
Rafał RUTA⁴

¹Katedra Entomologii i Ochrony Środowiska UP, ul. Dąbrowskiego 159,
60-594 Poznań; e-mail: bunalski@up.poznan.pl

²Wydział Biologii UAM, Zbiory Przyrodnicze, ul. Umultowska 89, 61-614 Poznań;
e-mail: szymkonw@amu.edu.pl

³Wydział Biologii UAM, Zakład Zoologii Systematycznej, ul. Umultowska 89,
61-614 Poznań; e-mail: hygrotus@amu.edu.pl

⁴Instytut Zoologiczny UWrocław, Zakład Bioróżnorodności i Taksonomii Ewolucyjnej,
ul. Przybyszewskiego 63/77, 51-148 Wrocław; e-mail: scirtes@biol.uni.wroc.pl

ABSTRACT: New data on the occurrence of 21 species of the subfamily Tenebrioninae on Wielkopolska-Kujawy Lowland is presented.

KEY WORDS: Coleoptera, Tenebrionidae, Tenebrioninae, new records, the Wielkopolska-Kujawy Lowland, W Poland.

Poniższy artykuł stanowi kontynuację rozpoczętego w 2007 roku cyklu prezentującego nowe dane o rozmieszczeniu chrząszczy z rodziny czarnuchowatych (Tenebrionidae) na Nizinie Wielkopolsko-Kujawskiej (BUNALSKI i in. 2007, 2010). W trzeciej części prezentujemy nowe stanowiska dotyczące rozmieszczenia 21 gatunków z podrodziny Tenebrioninae.

W odróżnieniu od wcześniej prezentowanych podrodzin, status systematyczny krajowych Tenebrioninae w ostatnim okresie niemal nie uległ zmianom. Niewielkie korekty dotyczyły jedynie synonimiki oraz nazewnictwa szczebla rodzajowego i gatunkowego (LÖBL i in. 2008).

Informacje o wcześniejszych publikacjach dotyczących Tenebrioninae Niziny Wielkopolsko-Kujawskiej znajdzie czytelnik w poprzednich częściach niniejszego cyklu (BUNALSKI i in. 2007, 2010). Niedawno ukazało się również obszerne opracowanie krajowych Tenebrionidae zgromadzonych w kolekcjach muzealnych (IWAN i in. 2010). Z pracy tej warto zacytować następujące dane: Łęczyca (UTM: CC76) – *Palorus ratzeburgii* (WISS.); Łęczyca (CC76) i Nowa Sól (WT43) – *Tenebrio obscurus* F.; Łęczyca (CC76) i Nowogród Bobrzański (WT13) – *Nalassus laevioctostriatus* (GOEZE); Biecz (VT83) – *Stenomax aeneus* (SCOP.). Informacje te mają w większości historyczny charakter i powinny zostać potwierdzone nowymi materiałami.

Łącznie z obszaru Niziny Wielkopolsko-Kujawskiej znanych jest obecnie 25 gatunków należących do podrodziny Tenebrioninae.

W poniższym opracowaniu wykorzystano materiały i obserwacje zebrane przez następujące osoby: AG – Arkadiusz GAWROŃSKI, AK – Aneta KONWERSKA, AM – Andrzej MELKE, AN – Andrzej NOWOSAD, AP – Anna PRANGE, AS – Andrzej SZMYT, ASI – Artur SIENIUC, BS – Beata BORO-WIAK-SOBKOWIAK, DA – Dobrosława ANDERSZ, EB – Edward BARANIAK, JK – Jerzy KARCZMAREK, LŁ – L. ŁOPATKA, MB – Marek BUNALSKI, MG – Marcin GÓRECKI, MK – Maciej KAŻMIERCZAK, MM – Mariusz MLECZAK, MP – Marek PRZEWOŻNY, PS – Paweł SIENKIEWICZ, RL – Rosław LEWANDOWSKI, SG – Seweryn GROBELNY, SK – Szymon KONWERSKI, RM – Robert MATUSIAK, RR – Rafał RUTA, UW – Urszula WALCZAK, WK – Wojciech KUBASIK, WM – Wojciech MICHAŁSKI, WŚ – Wojciech ŚLIWA.

Osobom, które udostępniły lub przekazały materiały pragniemy w tym miejscu złożyć serdeczne podziękowania.

Okazy dowodowe, o ile nie zaznaczono inaczej, znajdują się w kolekcjach autorów. Systematykę i nazewnictwo przyjęto za Katalogiem Chrząszczy Palearktyki (LÖBL i in. 2008). Gatunki omówiono w układzie alfabetycznym.

Alphitobius diaperinus (PANZER, 1796)

- XT29 Trzebaw ad Poznań, 13 VII 2006 – 1 ex., w żółte miski, leg. BS; Kormniki ad Poznań, 3 VIII 2008 – 1 ex., w domu, leg. WK; idem, 12 VII 2010 – 1 ex., samolówka świetlna, leg. WK; Wielkopolski Park Narodowy – Osowa Góra, 16 VII 1994 – 3 ex., ad lucem, 25 VII 1994 – 1 ex., ad lucem, leg. EB;
- XT36 Międzychód, 27 VIII 2008 – 1 ex., samolówka świetlna, leg. MB;

- XU11 Lusowo ad Poznań: 1 XI 1997 – 1 ex., 22 XI 1997 – 3 exx., w mieszkaniu, leg. AK; idem, 30 V 1999 – 1 ex., pod korą *Salix fragilis* rosnącej przy zbiorniku śródpolnym, leg. SK; idem, 30 I 2000 – 4 exx., 1 IV 2000 – 1 ex., w przyzbie obornika na polu leg. SK;
- XU13 Sycyn Dolny ad Szamotuły, 20–25 IV 1997 – 8 exx., 18 V 1997 – 2 exx., w pomieszczeniu z królikami, leg. MB; idem, 20 III 2000 – 1 ex., w szopie, leg. MB; idem, 15 VII 2007 – 1 ex., przy domu, ad lucem, leg. MB;
- XU18 Piła, nad Jez. Piaszczystym, 30 VIII 1999 – 1 ex., w pajęczynie pod kora martwej topoli, leg. RR;
- XU20 Poznań - Ogrody, 26 VI 2006 – 3 exx., 6 VII 2008 – 1 ex., 29 VII 2008 – 1 ex., ogród Katedry Entomologii UP, samolówka świetlna, leg. MB; Poznań - Plewiska, 25 VIII 2009 – 1 ex. w mieszkaniu, leg. SK;
- XU28 Piła - Leszków, 20 IV 2001 – 2 exx., w dziupli kasztanowca, leg. RR; Rzadkowo ad Kaczory, 29 VII 2007 – 1 ex., samolówka świetlna, leg. MB;
- XU30 Poznań - Rataje, 1 VII 1998 – 1 ex., 1 VII 1999 – 1 ex., 28 VII 2001 – 1 ex., os. „Czecha”, w mieszkaniu, leg. MP.

Blaps (Blaps) lethifera lethifera MARSHAM, 1802

- XT15 Osieczna ad Leszno, 1 V 1961 – 1♂, 10 VII 1966 – 1♀, w kurniku; idem 11 VII 1972 – 1♂, w pomieszczeniu dla zwierząt; idem, 16 VIII 1972 – 1♀ 1♂, wieczorem przy pomieszczeniu dla kur i królików; idem, 12 IX 1976 – 1♀, 5 VI 1987 – 1♂, 5 VII 1990 – 1♂ 1♀, w pomieszczeniu po królikach; idem, 2001 – 3♂♂ 3♀♀, leg. WM.

Rzadko wykazywany gatunek. Z Niziny Wielkopolsko-Kujawskiej wykazywany na podstawie przedwojennych znalezisk (BURAKOWSKI i in. 1987; IWAN i in. 2010). Przytoczone dane dokumentują utrzymywanie się populacji przez 35 lat. Na „Czerwonej Liście” (PAWŁOWSKI i in. 2002) figuruje w kategorii EN.

Blaps (Blaps) mortisaga (LINNAEUS, 1758)

- XT19 Konarzewo ad Poznań, 30 VIII 2006 – 1♂, zabudowania mieszkalne, leg. LŁ;
- XT29 Komorniki ad Poznań, 29 VIII 2008 – 1♀, martwy, w starej szopie, leg. WK;
- XU13 Sycyn Dolny ad Szamotuły, 10 X 1992 – 1♀, w stodole na workach z paszą, leg. MB; idem, 24 IV 1994 – 1♀, 15 IV 1997 – 1♂, w domu, leg. MB; idem, 20 VI 2000 – 6 exx., w zabudowaniach gospodarczych, leg. MB; idem, 12 IV 2004 – 1♂, w chlewie, leg. MB; idem, 20 V 2007 – 2♀♀, przy wejściu do starej piwnicy, leg. MB; idem, 20 VII 2008 – 2 exx., przy zabudowaniach wiejskich, leg. MB;

- XU20 Poznań, 28 X 2003 – 1 ex., ul. Grunwaldzka, piwnica, leg. MP;
- XT53 Kobylin ad Krotoszyn, 1979 – 1 ♀., leg. SG.

Na czerwonej liście chrząszczy Polski figuruje w kategorii EN (PAWŁOWSKI i in. 2002). Ostatnio wykazywany z Niziny Wielkopolsko-Kujawskiej przez RUTĘ (2005).

Bolitophagus reticulatus (LINNAEUS, 1767)

- WT31 Buczyna Szprotawska, 19 V 2007 – 1 ex., leg. RR;
- XT29 Wielkopolski Park Narodowy – Szreniawa vic., 1 III 1997 – 2 exx., w próchnie, leg. SK;
- XT28 Leśnictwo Bieczyny, 25 VI 1993 – 7 exx., las, w hubie na ściętej brzozie, leg. PS; idem, 7 IX 1994 – 2 exx., las mieszany, leg. PS;
- XT38 Rogalin ad Mosina, 8 VIII 1998 – 2 exx., leg. MP;
- XU13 Sycyn Dolny ad Szamotuły, 5 V 2004 – 12 exx., ols, z huby, leg. MB; idem, 22 XI 2006 – 3 exx., z huby, leg. MB; idem, 13 II 2008 – 1 ex., „Dołęga I”, stara huba na martwej brzozie, leg. MB;
- XU18 Piła, 31 III 1998 – 1 ex., okol. jez. Piaszczystego, leg. RR;
- XU19 Piła - Górne, 18 III 1997 – 1 ex., w monokulturze sosnowej, leg. RR;
- XU31 Radojewo vic., poligon wojskowy, 23 III 1998 – 4 exx., leg. SK;
- XU32 Biedrusko ad Poznań, poligon, 13 V 2001 – 1 ex., leg. MP; Leśnictwo Rakownia, 14 VII 2010 – 1 ex., samołówka świetlna przy leśniczówce, leg. WŚ;
- XU40 Swarzędz, 13 VII 2006 – 3 exx., brzeg jez. Swarzędzkiego, z huby, leg. MB;
- XU41 Kobylnica ad Swarzędz, 10 XII 2006 – 3 exx., z huby na brzozie, leg. RL; Gruszczyn ad Swarzędz, 26 XII 2006 – 3 exx., w hubie, leg. RL;
- XU43 Rejowiec ad Skoki, 23 IX 2006 – 1 ex., w owocniku hubiaka pospolitego – *Fomes fomentarius* (L.: FR.) KICK., leg. MP.

Eledona agricola (HERBST, 1783)

- XT77 Żerkowsko-Czeszewski Park Krajobrazowy – rez. „Czeszewski Las”, 7 XI 2006 – 3 exx., w owocniku żółciaka siarkowego – *Laetiporus sulphureus* MURR., leg. MP;
- XU04 Obrzycko vic., 19 VI 1997 – 5 exx., w hubach na spróchniałym dębie nad Wartą, masowo, razem z *Diaperis boleti* (L.), leg. SK;
- XU13 Sycyn Dolny ad Szamotuły, 12 IV 2007 – 1 ex., żwirownia przy lesie, leg. MB; idem, 1 VII 2007 – 4 exx., 11 VI 2008 – 1 ex., 30 VI 2008 – 1 ex., 28 VII 2008 – 1 ex., 30 IV 2009 – 1 ex., „Dołęga I”, przyziemna dziupla w starym dębie, w pułapki ziemne, leg. MB;

- XU21 Łagiewniki ad Złotniki, 17 X 2006 – 10 exx., w owocniku żółciaka siarkowego – *Laetiporus sulphureus*, leg. MP;
- XU22 Maniewo ad Oborniki, 24 X 2006 – 8 exx., w owocniku żółciaka siarkowego – *Laetiporus sulphureus*, leg. MP;
- XU23 Gołaszyn vic., poligon wojskowy, 17 X 1999 – 3 exx., w hubach na martwej topoli, leg. SK;
- XU32 Biedrusko vic., poligon wojskowy, 18 X 1998 – 4 exx., leg. SK.

Nalassus (Nalassus) dermestoides (ILLIGER, 1798)

- CC38 Kościelec ad Koło, 17 III 1999 – 3 exx., leg. RM; idem, V 1998 – 2 exx., 10 III 1999 – 2 exx., w ściółce, leg. RM; Ruszków ad Koło, 26 I 2003 – 2 exx., w glebie u podstawy dębu, leg. SK;
- CC57 Domanin ad Dąbie, 29 XII 2000 – 8 exx., leg. RM;
- XT15 Osieczna ad Leszno, 29 X 1961 – 1♀, 12 XI 1961 – 1 ex., 8 XI 1996 – 1 ex., wieczorem na pniu *Robinia pseudacacia* L., leg. WM.

Melanimon tibialis tibialis (FABRICIUS, 1781)

- WU30 Boryszyn ad Lubrza, 19 VI 2005 – 1 ex., wyrobisko piasku za wsią, leg. MB;
- XU13 Sycyn Dolny ad Szamotuły, 18 V 1997 – 1 ex., na leśnej drodze, leg. MB; idem: 1–3 VI 1997 – 3 exx., 17 V 2000 – 2 exx., 5 V 2004 – 1 ex., 12 IV 2007 – 5 exx., żwirowisko przy lesie, leg. MB; idem: 27–30 IV 2009 – 1 ex., 11–14 V 2009 – 1 ex., 28 V – 2 VI 2009 – 5 exx., 17 VI 2009 – 3 exx., 12–14 VII 2009 – 1 ex., 18 VII 2009 – 1 ex., uprawa leśna, w pułapki ziemne, leg. MB;
- XU19 Piła - Gładyszewo, 24 IV 1999 – 1 ex., żwirownia, leg. RR;
- XU19 Piła, poligon, 17 VI 2000 – 1 ex., wydma śródleśna, leg. RR; idem, 1 V 1998 – 1 ex., „łąki dolaszewskie”, młodnik sosnowy, leg. RR;
- XU22 Chłudowo vic., poligon wojskowy, 6 IV 1998 – 7 exx., na piaszczyku, leg. SK;
- XU30 Poznań - Malta, 4 V 2003 – 1 ex., leg. MP;
- XU31 Poznań - Umultowo, 19 IV 2007 – 1 ex., kampus UAM, okol. Collegium Biologicum, leg. SK.

Opatrum (Opatrum) riparium W. SCRIBA, 1865

- XU03 Szamotuły vic., 1–3 V 2009 – 25 exx., dolina rzeki Samy, łągi nad-rzeczne, 1 ex. na kwiecie *Taraxacum officinale* WEB. i 24 exx., na ziemi, leg. MB;
- XU28 Dziembówko vic., 4 V 2002 – 1 ex., nad Notecią, leg. RR.

Rzadko spotykany gatunek (IWAN i in. 2010). Przytoczone stanowiska potwierdzają jego związek z dolinami rzecznyymi, co sugerował już BURAKOWSKI i in. (1987).

Opatrum (Opatrum) sabulosum sabulosum (LINNAEUS, 1761)

- WU20 Sieniawa ad Lubrza, 19 VIII 2005 – 1 ex., nieczynne wyrobisko kopalniane, na ziemi, leg. MB;
- WU30 Boryszyn ad Lubrza, 19 VI 2005 – 1 ex., wyrobisko piasku za wsią, leg. MB;
- XT29 Komorniki ad Poznań, 23 IV 1995 – 1 ex., 2 IV 1997 – 1 ex., leg. WK;
- XU11 Lusowo, 15 V 1996 – 3 exx., piaszczysta droga, leg. SK;
- XU13 Sycyn Dolny ad Szamotuły, 15 V 1997 – 1 ex., na leśnej drodze, leg. MB; idem, 10 V 2007 – 12 exx., wyrobisko piasku pod lasem, leg. MB; idem, 25–26 IV 2009 – 1 ex., 1–3 V 2009 – 3 exx., uprawa leśna, w pałapki ziemne, leg. MB;
- XU19 Piła - Gładyszewo, 30 III 1997 – 1 ex., leg. RR; Piła - Górne, 10 IV 1998 – 1 ex., leg. RR;
- XU22 Chłudowo vic., poligon wojskowy, 6 IV 1998 – 8 exx., w okopach, leg. SK ;
- XU30 Poznań - Rataje, 14 V 1997 – 1 ex., os. „Czecha”, leg. MP; Poznań - Malta, 4 V 2003 – 1 ex., leg. MP; Poznań, 8 V 1998 – 1 ex., ul. Hetmańska, leg. MP; Poznań - Miłostowo, 8 III 1997 – 1 ex., w spróchniałym pniu, leg. MG;
- XU31 Poznań - Umultowo: 19 IV 2000 – 1 ex., leg. MP; idem, IV 2004 – 1 ex., leg. ASI; idem, 19 IV 2007 – 1 ex., kampus UAM, leg. SK;
- XU31 Radojewo vic., poligon wojskowy, 25 IX 1997 – 1 ex., leg. SK;
- XU32 Biedrusko vic., poligon wojskowy, 4 V 1997 – 1 ex., leg. UW.

Palorus depressus (FABRICIUS, 1790)

- BC94 Kościelna Wieś ad Kalisz, 27 IV 2003 – 1 ex., pod przegrzybiałą korą lipy, leg. AM;
- VU60 Nowy Lubusz, 2–3 VII 2001 – 1 ex., łęg, pod korą, leg. SK;
- XT29 Komorniki ad Poznań, 19 VI 2002 – 1 ex., ad lucem, leg. WK;
- XT38 Rogalin ad Mosina, 21 VI 2006 – 1 ex., na martwym dębie uszkodzonym przez bobry, leg. MP; rez. „Krajkowo” ad Mosina, oddz. 138a, 13 IX 2007 – 2 exx., pod korą martwego, stojącego dębu, leg. MP.

Większość stanowisk *P. depressus* znana jest z południowej części Polski (BURAKOWSKI i in. 1987). Na Nizinie Wielkopolsko-Kujawskiej ostatnio wykazywany przez SIENKIEWICZA i KONWERSKIEGO (2005).

Palorus subdepressus (WOLLASTON, 1864)

- XU04 Obrzycko vic., 5 VI 2001 – 1 ex., w żerowisku *Scolytus multistriatus* (MARSH.), leg. SK;
- XU11 Lusowo ad Poznań, 12 XI 2004 – 1 ex., martwy, pod korą, na brzegu jez. Lusowskiego, leg. SK;
- XU22 Chłudowo vic., poligon wojskowy, 11 VI 2000 – 1 ex., ad lucem, leg. UW.

Z Polski wykazany po raz pierwszy przez KUBISZA i SZWAŁKĘ (1994). Na Nizinie Wielkopolsko-Kujawskiej notowany z Puszczy Noteckiej i Poznania (KONWERSKI, PRZEWOŹNY 2001; IWAN i in. 2010). Przytoczone powyżej stanowiska zdają się wskazywać na jego szersze rozmieszczenie w okolicach Poznania.

Neatus picipes (HERBST, 1797)

- XT38 Rogalin ad Mosina, 12 V 1997 – 3 exx., 15 VII 2007 – 1 ex., łęgi, w dziupli dębu, leg. MB; idem, 17 VIII 2003 – 6 exx., pod korą leżącej grubej gałęzi dębu; idem, 23 IV 2004 – 4 exx., w próchnie dębowym; idem, 18 VI 2006 – 1 ex., pod martwym dębem, leg. MP; idem, 29 VI 2006 – 2 exx., na korze dębu, leg. SK; rez. „Krajkowo” ad Mosina, 26 V 1995 – 2 exx., leg. PS; idem, 30 VIII 2007 – 1 ex., pod korą dębu, leg. MB;
- XT78 Leśnictwo Czeszewo, urocz. „Warta”, 2 VII 2007 – 1 ex., pod korą suchego dębu, leg. MB;
- XU04 Obrzycko vic., 19 VI 1997 – 1 ex., w spróchniałym pniu dębu nad Wartą, 5 VI 2001 – 1 ex., pod korą, leg. SK;
- XU13 Sycyn Dolny ad Szamotuły, otulina rez. „Dołęga”, 13 II 2008 – 1 ex., skarpa nad brzegiem Warty, pod korą *Salix* sp., leg. MB;
- XU22 Gołęczewo, poligon wojskowy, 13 V 2001 – 1 ex., leg. SK;
- XU23 Gołaszyn vic, poligon wojskowy, 18 VII 1999 – 2 exx., w dziupli w dębie nad starorzeczem Warty, leg. SK;
- XU30 Poznań - Winogrody, Park Cytadela, 7 II 1998 – 1 ex., poczwarka (imago 25 IV 1998), 22 II 1999 – 4 exx., w próchnowisku wewnętrznym *Populus* sp., leg. SK;
- XU32 Biedrusko vic., poligon wojskowy, 3 VIII 1998 – 1 ex., próchnowisko *Populus* sp., leg. SK; Biedrusko ad Poznań, poligon, 13 V 2001 – 1 ex., leg. MP; Biedrusko vic., poligon wojskowy, 15 VI 2000 – 1 ex., nad zbiornikiem wodnym, w grzybach porastających martwy, nadpalony pień, leg. SK.

Tenebrio molitor LINNAEUS, 1758

- WU30 Boryszyn ad Lubrza, 2 VII 2006 – 1 ex., w domu, leg. MB;

- XT29 Wielkopolski P. N., Osowa Góra, 17 VI 1991 – 1 ex., 29 VI 1994 – 1 ex., 16 VII 1994 – 1 ex., 25 VII 1994 – 1 ex., ad lucem, leg. EB; Komorniki ad Poznań, 12 VII 2010 – 2 exx., samolówka świetlna, leg. WK;
- XU03 Obrzycko vic., 3–15 VI 2002 – 3 exx., łąki nad Wartą, leg. RR;
- XU04 rez. „Świetlista Dąbrowa” ad Obrzycko, 18 VII 2007 – 1 ex., wieczorem, przy świetle, na korze próchniejącego dębu, leg. MB;
- XU11 Lusowo ad Poznań, 25 VII 1994 – 1 ex., VII 1995 – 2 exx., leg. SK;
- XU13 Sycyn Dolny ad Szamotuły, 15–20 VII 1997 – 4 exx., w szopie przy domu, leg. MB; idem, 2 VII 2000 – 1 ex., 6 IX 2008 – 1 ex., przy domu, leg. MB; idem, 15 VII 2007 – 1 ex., przy domu, ad lucem, leg. MB;
- XU20 Poznań - Ogrody, 7–9 VII 2006 – 2 exx., ogród Katedry Entomologii UP, samolówka świetlna, leg. WK; idem, 5 VII 2010 – 1 ex., leg. MB;
- XU20 Poznań - Plewiska, 25 VIII 2009 – 1 ex., w mieszkaniu, leg. SK;
- XU30 Poznań - Krzesiny, 7 VII 2001 – 1 ex., Pracownicze Ogródki Działkowe „Koninko”, leg. MP; Poznań - Rataje, 4 VII 1997 – 1 ex., 20 VIII 1998 – 2 exx., 15 V 2000 – 1 ex., os. „Powstań Narodowych”, w bloku na klatce schodowej, leg. SK;
- XU31 Poznań - Winogrody, 6 VII 1992 – 1 ex., os. „Wichrowe Wzgórza”, w domu, leg. PS;
- XU32 Leśnictwo Rakownia, 23 VII 2010 – 1 ex., samolówka świetlna przy leśniczówce, leg. WŚ.

Tenebrio opacus DUFTSCHMID, 1812

- XT29 Rogalinek ad Mosina, 7 VI 2003 – 2 exx., leg. MK et RM;
- XT38 Rogalin ad Mosina, 13 VI 2006 – 1 ex., martwy w sieci pająka na dębie, leg. MP; idem, 29/30 VI 2006 – 17 exx., w nocy na starych dębach, leg. MP et SK; idem, 25 IX 2006 – 1 ex., łęgi, pod odstającą korą dębu, leg. MB; rez. „Krajkowo” ad Mosina, 26 V 1996 – 4 exx., łęgi, pod odstającą korą dębu, leg. PS.

Dolina Warty w okolicach Poznania od lat znana jest, jako jedna z najważniejszych ostoi tego gatunku w Polsce. Na „Czerwonej Liście” (PAWŁOWSKI i in. 2002) wymieniony w kategorii DD.

Latheticus oryzae WATERHOUSE, 1880

- XU11 Lusowo ad Poznań, 1 VII 2006 – 1 ex., w zabudowaniach gospodarczych, leg. SK;
- XU30 Poznań - Śródmieście, 2 VII 2002 – 1 ex., ad lucem UV, leg. AG; Poznań - Rataje, 23 VII 2001 – 1 ex., w mieszkaniu, leg. SK.

Synantropijny gatunek do niedawna niezaliczany do fauny krajowej (BURAKOWSKI i in. 1987). Przez IWANA i in. (2010) wykazywany w z kilku stanowisk. O jego występowaniu w Poznaniu pisze KONWERSKI (2002), a przytoczone stanowiska to potwierdzają.

Tribolium castaneum (HERBST, 1797)

- WT99 Opalenica, 7 VIII 2003 – 3 exx., magazyn cukrowni, leg. WK, coll. MB;
- XT38 rez. „Krajkowo” ad Mosina, 7 XI 2000 – 1 ex., pod korą, leg. SK;
- XU11 Lusowo ad Poznań, 15 V 1996 – 1 ex., 3 VIII 1997 – 1 ex., 10 VI 2004 – 1 ex., 25 VII 2004 – 1 ex., zabudowania gospodarcze, leg. AK et SK;
- XU13 Sycyn Dolny ad Szamotuły, 17 VI 2007 – 1 ex., w domu, leg. MB;
- XU19 Piła - Górne, 13 VII 1999 – 1 ex., w mieszkaniu, leg. RR; Piła - Gładyszewo, 18 VII 1999 – 1 ex., pod korą topoli, leg. RR;
- XU20 Poznań - Ogrody, IV–V 1998 – 3 exx., 19 V 2000 – 1 ex., w Katedrze Entomologii AR, leg. MB; Poznań - Plewiska, 15 VIII 2009 – 1 ex., martwy, w mieszkaniu, leg. SK;
- XU21 Poznań - Golęcín, 25 VI 1988 – 1 ex., leg. AS;
- XU30 Poznań - Rataje, 3 VII 1997 – 1 ex., 5 VII 1997 – 1 ex., 7 IX 1997 – 1 ex., 3 V 1998 – 1 ex., 28 VI 2000 – 1 ex., 3 V 2000 – 2 exx., os. „Czecha”, w domu, leg. MP; idem, 23 VIII 1998 – 1 ex., os. „Powstań Narodowych”, w mieszkaniu, leg. SK;
- XU31 Poznań - Śródmieście, 14 I 1999 – 1 ex., Collegium Maius UAM, w pomieszczeniach Zakładu Zoologii Systematycznej, leg. DA; idem, 15 VII 2000 – 1 ex., XII 2005 – 1 ex., leg. SK.

Tribolium confusum JACQUELIN DU VAL, 1861

- CC39 Koło, 10 I 2000 – 7 exx., w piekarni, razem z *Gnatocerus cornutus* (FABR.), leg. MK.

Tribolium destructor UYTENBOOGAART, 1933

- XT29 Wielkopolski P. N. – Wiry, 16 VII 1995 – 1 ex., ad lucem, leg. EB;
- XU20 Poznań - Ogrody, 9 III 2000 – 3 exx., 23 V 2000 – 3 exx., w pomieszczeniach Katedry Entomologii UP, leg. MB;
- XU30 Poznań - Rataje, 28 II 1997 – 1 ex., os. „Orła Białego”, w mieszkaniu, leg. AP; idem, 8 V 2000 – 1 ex., os. „Powstań Narodowych”, w mieszkaniu, leg. SK;
- XU31 Poznań - Śródmieście, 18 VII 1997 – 2 exx., w mieszkaniu, leg. MB; idem, 5 XI 1997 – 3 exx., Collegium Maius UAM, w karmie dla zwierząt, leg. SK; idem, VI 2000 – 1 ex., IX 2002 – 1 ex., w pomieszczeniach Zakładu

Zoologii Systematycznej, leg. SK; idem, I 2007 – 1 ex., w stolarni, leg. AN; Poznań - Piątkowo, 21 II 1997 – 13 exx., w mieszkaniu, w szafce z produktami spożywczymi, leg. SK.

Tribolium madens (CHARPENTIER, 1825)

- XU31 Radojewo vic., poligon wojskowy, 5 VIII 1998 – 4 exx., las, w próchnie drzewa liściastego, leg. SK.

Uloma (Uloma) culinaris (LINNAEUS, 1758)

- VU60 Nowy Lubusz, 2–3 VII 2001 – 1 ex., łęg, w próchnie, leg. SK; idem, 25–26 VII 2001 – 1 ex., łęg, ad lucem, leg. SK;
- WT39 Glińsk, VI 2000 – 1 ex., ad lucem, leg. MM;
- WU00 Łagowski P. K. – okol. jez. Buszenko, 26 VII 2001 – 1 ex., buczyna, pod korą, leg. SK;
- WU32 Zawarcie ad Skwierzyna, 28 VII 2009 – 1 ♂, samolówka świetlna, leg. MB;
- XT09 Leśnictwo Woźniki, Dakowy Mokre vic., 10 VII 2007 – 1 ♀, las łęgowy nad rzeką Mogielnicą, pod korą leżącego dębu, leg. MB;
- XT36 Międzychód, 6 VII 2008 – 1 ex., samolówka świetlna, leg. MB;
- XT38 Rogalin ad Mosina, 23 IV 1996 – 1 ex., las łęgowy, w próchnie dziuplastego dębu, leg. MB; idem, 21 VII 1996 – 1 ex., las łęgowy, na dębie, leg. MB; idem, 8 VII 1998 – 1 ex., 22 IV 2004 – 1 ex., leg. MP;
- XT56 Mchy ad Książ Wielkopolski, 19 VII 2002 – 1 ex., w trocinach wśród larw rohatyńca, leg. JK;
- XT58 Leśnictwo Murzynowo, Murzynówko vic., 14 VII 2007 – 2 exx., pod korą dębu, leg. MB;
- XT77 Żerkowsko-Czeszewski P. K., Czeszewo vic., 7 XI 2006 – 1 ex., w próchnie dębu, leg. SK;
- XT78 Żerkowsko-Czeszewski P. K., Leśnictwo Czeszewo, urocz. „Warta”, 2 VII 2007 – 2 ♂♂ 1 ♀, las łęgowy, pod odstającą korą zamierającego dębu, leg. MB;
- XU03 Kobylniki ad Szamotoły, 5 V 2010 – 1 ♀, w silnie rozłożonej kłodzie dębowej, leg. MB;
- XU18 Piła - Kalina, 12 VII 1999 – 1 ex., w próchnie leżącego dębu. leg. RR;
- XU20 Poznań - Ogrody, 29 VII 2008 – 1 ex., ogród Katedry Entomologii UP, samolówka świetlna, leg. MB;
- XU30 Poznań - Winogrody, Park Cytadela, 23 VIII 1998 – 3 exx., w spróchniałych pniach *Populus* sp., leg. SK;
- XU31 Poznań, 4 VI 1992 – 2 exx., dolina Warty, las liściasty, leg. PS;

- XU32 Biedrusko vic., poligon wojskowy, 5 VIII 1998 – 1 ex., w próchnie drzewa liściastego, leg. SK; idem, 12 IX 1998 – 1 ex., w spróchniałym pniu drzewa liściastego, leg. SK;
- XT48 Wielkopolski P. N. – Jezioro, 26 V 2000 – 1 ex., leg. SK.

Uloma (Uloma) rufa (PILLER et MITTERPACHER, 1783)

- WT99 Porążyn ad Opalenica, 20 IX 1997 – 1 ex., leg. MP;
- WU20 Sieniawa ad Lubrza, 19 VIII 2005 – 15 exx., nieczynne wyrobisko kopalniane, w gnijącym pniu sosny, leg. MB et SK;
- WU30 Boryszyn ad Lubrza, 19 VI 2005 – 1 ex., wyrobisko piasku za wsią, leg. MB;
- XU13 Sycyn Dolny ad Szamotuły, 3 V 2004 – 1 ex., leg. MP; idem, 18 VIII 2007 – 2 exx., leg. MB; idem, 15 XII 2006 – 4 exx., brzezina, w murszejacej kłodzie brzozonej, leg. MB; idem, 3 V 2007 – 6 exx., poręba sosnowa, w spróchniałych pniakach, leg. MB; idem, 6 VIII 2007 – 2 exx., 4 III 2008 – 1 ex., uprawa leśna, w murszejącym pniaku sosnowym, leg. MB;
- XU19 Piła - Gładyszewo, 19 VII 1998 – 1 ex., za żwirownią, pod korą za-grzybiałego pniaka sosnowego, leg. RR;
- XU23 Gołaszyn vic., poligon wojskowy, 11 IV 1999 – 12 exx., pod korą pniaków sosnowych na piaszczyku, leg. SK;
- XU29 Piła vic., okol. jez. Okoniowego, 19 VI 2000 – 1 ex., torfowisko, pod korą zwałonego świerka, leg. RR.

SUMMARY

In the paper new chorologic data on 21 species of the Tenebrioninae subfamily, coming from the Wielkopolska-Kujawy Lowland, is presented. Including 4 species found in museum collections (IWAN i in. 2010) the Tenebrioninae subfamily is represented by 25 species on the Wielkopolska-Kujawy Lowland.

PIŚMIENNICTWO

- BUNALSKI M., KONWERSKI Sz., PRZEWOŹNY M., RUTA R. 2007: Nowe dane o rozmieszczeniu chrząszczy z rodziny czarnuchowatych (Coleoptera: Tenebrionidae) na Nizinie Wielkopolsko-Kujawskiej. Część 1: Cisawki (Alleculinae). *Wiad. entomol.*, **26** (2): 69-78.
- BUNALSKI M., KONWERSKI Sz., PRZEWOŹNY M., RUTA R. 2010: Nowe dane o rozmieszczeniu chrząszczy z rodziny czarnuchowatych (Coleoptera: Tenebrionidae) na Nizinie Wielkopolsko-Kujawskiej. Część 2: Lagriinae i Diaperinae. *Wiad. entomol.*, **29** (2): 75-86.

- BURAKOWSKI B., MROCZKOWSKI M., STEFAŃSKA J. 1987: Chrząszcze – Coleoptera, Cucujoidea, część 3. Katalog Fauny Polski, Warszawa, XXIII, **14**: 1-309.
- IWAN D., KUBISZ D., MAZUR M. A. 2010: The occurrence of Tenebrionidae (Coleoptera) in Poland based on the largest national museum collections. *Fragm. Faun.*, **53** (1): 1-95.
- KONWERSKI Sz. 2002: Pustosz kradnik i niejawiec, czyli co brzmi w trzcinie. [W:] Wśród zwierząt i roślin. *Kronika Miasta Poznania*, 3/2002: 117-125.
- LÖBL I., MERKL O., ANDO K., NABOZHENKO M., BOUCHARD P., LILLIG M., MASUMOTO K., SCHWALLER W. 2008: Tenebrioninae [W:] LÖBL I., SMETANA A. (red.): *Catalogue of Palearctic Coleoptera*. Vol. 5. Tenebrionoidea. Apollo Books, Stenstrup: 214-303.
- PAWŁOWSKI J., KUBISZ D., MAZUR M. 2002: Coleoptera – chrząszcze. [W:] GŁOWACIŃSKI Z. (red.). *Czerwona lista zwierząt ginących i zagrożonych w Polsce*. Instytut Ochrony Przyrody PAN, Kraków: 88-110.
- RUTA R. 2005: Nowe stanowisko pokątnika złowieszczka *Blaps mortisaga* (L.) (Coleoptera: Tenebrionidae) w dolinie Noteci oraz uwagi o występowaniu, biologii, ekologii i zagrożeniu pokątników. *Wiad. entomol.*, **24** (1): 33-42.
- SIENKIEWICZ P., KONWERSKI Sz. 2005: Rare and endangered beetles (Coleoptera) from Krajkowo nature reserve in the middle course of the Warta river in Western Poland. (W:) SKŁODOWSKI J., HURUK S., BARŠEVSKIS A., TARASIUK S. (eds): *Protection of Coleoptera in the Baltic Sea Region*. Warsaw Agricultural University Press, Warsaw: 57-63.